

KOKKOPJA (ARBORISTA) PROFESIJAS STANDARTS

1. Profesijas nosaukums, kvalifikācijas līmenis	
Kokkopis (arborists)	Otrais profesionālās kvalifikācijas līmenis (2.PKL) (atbilst trešajam Latvijas kvalifikāciju ietvarstruktūras līmenim (3.LKI))
2. Profesionālās kvalifikācijas prasības	
Profesijas specializācijas: Nav.	
Saistītās profesijas, kvalifikācijas līmenis: Nav.	
3. Profesionālās darbības pamatuzdevumu un pienākumu kopsavilkums	
<p>Kokkopis (arborists) ir kvalificēts strādnieks, kas praktiski un patstāvīgi veic darba uzdevumu izpildi koku kopšanā gan privātajā, gan publiskajā ārtelpā.</p> <p>Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai arboristam ir nepieciešamas:</p> <ul style="list-style-type: none"> – motorinstrumenta (motorzāģa un krūmgrieža) vadītāja kvalifikāciju apliecināša licencētas izglītības iestādes izsniegta apliecība; – BE kategorijas autovadītāja apliecība. <p>Kokkopja (arborista) pienākumi un uzdevumi:</p> <p>3.1. Darba vietas iekārtošana:</p> <ul style="list-style-type: none"> – sagatavot darba vietas lapu; – iekārtot darba vietu; – veidot efektīvu komunikāciju ar objektā esošajām personām, ievērojot ētikas normas; – aprīkot darba vietu atbilstoši normatīvo aktu prasībām; – organizēt transportlīdzekļu un gājēju plūsmu objektā; – sakārtot darbu izpildes vietu. <p>3.2. Koku stādīšana:</p> <ul style="list-style-type: none"> – veikt koku stādu loģistiku; – sagatavot koku stādīšanai; – sagatavot stādbedres koka stādīšanai; – stādīt kokus un dižkokus; – pārstādīt koku; – stabilizēt kokus pēc stādīšanas; – veikt pēcstādīšanas darbus. <p>3.3. Koka vainaga veidošana:</p> <ul style="list-style-type: none"> – sasniegt darba pozīciju; – kopt dabīgas formas koka vainagu;	

- veidot koka vainaga mākslīgas formas;
- likvidēt bīstamos zarus;
- uzstādīt vainaga drošināšanas sistēmas;
- kopt īpašus kokus.

3.4. Koka nozāģēšana:

- pārskatīt koku ciršanas dokumentāciju pirms darbu uzsākšanas;
- nozāģēt koku no celma;
- nozāģēt koku pa daļām;
- nozāģēt paaugstinātas sarežģītības kokus;
- piedalīties avārijas koku likvidēšanā;
- utilizēt koka zāģēšanas atliekas.

3.5. Koku aizsargāšana būvlaukumā:

- sagatavot kokus pirms būvdarbu uzsākšanas un būvdarbu laikā;
- ievērot darba aizsardzības prasības būvniecības objektos;
- uzstādīt individuālos un kolektīvos koku aizsardzības līdzekļus;
- uzstādīt laistīšanas sistēmas;
- veikt sakņu sistēmas aizsardzības pasākumus;
- kopt bojātas koka daļas.

3.6. Speciālizētā darba aprīkojuma izmantošana un uzturēšana:

- komplektēt kāpšanas aprīkojumu atbilstoši darba uzdevumam;
- kontrolēt kāpšanas aprīkojuma stāvokli un darbību darba laikā;
- veikt vienkāršus kāpšanas aprīkojuma apkopes darbus;
- lietot elektroinstrumentus;
- lietot motorinstrumentus;
- lietot specializēto tehniku.

3.7. Darba tiesību, darba un vides aizsardzības prasību ievērošana:

- veikt darbus, ievērojot normatīvo aktu prasības darba tiesību, darba aizsardzības un vides aizsardzības jomā;
- lietot individuālos un kolektīvos darba aizsardzības līdzekļus un drošības ierīces;
- novērtēt riskus darba uzdevuma izpildē;
- nelaiemes gadījumā rīkoties atbilstoši situācijai un sniegt pirmo palīdzību cietušajiem;
- lietot marķētu, lietošanai atbilstošu darba inventāru;
- lietot ergonomiskos darba paņēmienus un inventāru;
- ievērot vides aizsardzības prasības motorinstrumentu un elektroinstrumentu lietošanā un glabāšanā;
- ievērot vides aizsardzības prasības, strādājot ar augu aizsardzības līdzekļiem;
- lietot bioloģiskajai daudzveidībai draudzīgus darba paņēmienus.

**4. Profesionālās darbības pamatuzdevumu un pienākumu izpildei nepieciešamās prasmes un attieksmes,
PROFESIONĀLĀS zināšanas un kompetences**

Nr. p.k.	Uzdevumi	Prasmes un attieksmes	Profesionālās zināšanas	Kompetences (kvalifikācijas līmenis)	
4.1.	Sagatavot darba vietas lapu.	Orientēties kartē un apvidū.	<u>Izpratnes līmenī:</u> Kartogrāfiskie apzīmējumi. <u>Lietošanas līmenī:</u> Dokumentu noformēšanas pamatzināšanas. GPS lietošana.	Spēja rūpīgi aizpildīt darba lapu, iekļaujot visu nepieciešamo informāciju, izmantojot pieejamos interneta un citus resursus.	3.LKI
		Atpazīt simbolus kartē.			
		Noteikt ģeolokāciju, izmantojot globālo pozicionēšanas sistēmu (GPS).			
		Rūpīgi aizpildīt darba vietas lapu.			
4.2.	Iekārtot darba vietu.	Atpazīt darba uzdevumā norādītos kokus un vietu.	<u>Izpratnes līmenī:</u> Orinetēšanās apvidū. Degvielas uzpildes nosacījumi. <u>Lietošanas līmenī:</u> Plānošana darba vietas iekārtošanā.	Spēja iekārtot racionālu un drošu darba vietu, paredzot visus darba uzdevumā veicamos pienākumus.	3.LKI
		Novērtēt darba teritoriju.			
		Novietot viegli pieejamā vietā pirmās palīdzības komplektu.			
		Racionāli iekārtot degvielas uzpildes vietu.			
4.3.	Aprīkot darba vietu atbilstoši normatīvo aktu prasībām.	Norobežot darba teoriju ar brīdinājuma lentu.	<u>Izpratnes līmenī:</u> Normatīvie akti darba un satiksmes organizēšanā. <u>Lietošanas līmenī:</u> Drošības un ceļa zīmju uzstādīšana. Darba un satiksmes organizācijas shēmas.	Spēja aprīkot darba vietu atbilstoši darba un satiksmes organizācijas shēmām, lietojot teritoriju norobežojošos palīgmateriālus.	3.LKI
		Izvietot vadstatņus un konusus.			
		Novietot ceļa un drošības zīmes.			
		Lasīt darba un satiksmes organizācijas shēmas.			
4.4.	Organizēt transportlīdzekļu un gājēju plūsmu objektā.	Precīzi lietot autovadītājiem saprotamus žesta signālus.	<u>Izpratnes līmenī:</u> Ceļu satiksmes noteikumi. <u>Lietošanas līmenī:</u> Satiksmes regulēšanas žesti un signāli.	Spēja droši, precīzi un atbildīgi organizēt transportlīdzekļu un gājēju plūsmu objektā.	3.LKI
		Droši novirzīt gājēju plūsmu apkārt norobežojošai teritorijai.			
		Neizrādīt jebkāda veida neapmierinātību			

		(gājējiem un autovadītājiem vai viņu prasībām).			
4.5.	Sakārtot darbu izpildes vietu.	Kraut kokmateriālu. Krāmēt zarus. Savākt ciršanas atliekas. Izvēlēties darba vietas uzkopšanai piemērotākos instrumentus, mehānismus un tehniku. Uzkopt darba vietu pēc darba. Aprēķināt utilizējamo materiālu apjomu.	<u>Izpratnes līmenī:</u> Koksnes sortiments. <u>Lietošanas līmenī:</u> Rokas, elektro un motorinstrumentu lietošanas noteikumi. Sakrautā materiāla apjoma aprēķināšana.	Spēja patstāvīgi darba noslēgumā sakārtot darba izpildes vietu precīzi nosakot utilizējamo materiālu apjomu.	2.LKI
4.6.	Veikt koku stādu loģistiku.	Iekraut un izkraut stādus transportēšanas līdzeklī. Nostiprināt stādus transportēšanas līdzeklī. Uzglabāt stādus uzglabāšanas laukumā.	<u>Izpratnes līmenī:</u> Stādu bojājumu rašanas iemesli un sekas <u>Lietošanas līmenī:</u> Stādu bojājumu mazināšanas preventīvie pasākumi Kraušanas process Kravas izvietošana un nostiprināšana transportlīdzeklī Stādu nostiprināšanas tehnika uzglabāšanas laukumā Stādu uzglabāšanas veidi un metodes.	Spēja veikt koku stādu loģistiku darbu vadītāja uzraudzībā, izmantojot mazgabarīta iekraušanas mehānismus un inventāru.	2.LKI
4.7.	Sagatavot koku stādīšanai.	Objektā novērtēt stādmateriālu kvalitāti un piemērotību. Novērst transportēšanas bojājumus. Noņemt iepakojamo materiālu no zariem un saknēm. Sagatavot sakņu sistēmu stādīšanai.	<u>Izpratnes līmenī:</u> Koku pavaddokumenti <u>Lietošanas līmenī:</u> Stādu standarti. Zaru griešanas tehnika. Sakņu griešanas tehnika. Izplatītākie koku taksoni un to latīniskie nosaukumi.	Spēja sagatavot koku stādīšanai, pielietojot atbilstošas koku zaru un sakņu griešanas tehnikas.	3.LKI

4.8.	Sagatavot stādbedres koka stādīšanai.	Rakt augsni ar rokas instrumentiem un mazgabarīta tehniku.	<u>Priekšstata līmenī:</u> Sakņu uzbūve un izvietojums gruntī. <u>Izpratnes līmenī:</u> Augsnes tipi. <u>Lietošanas līmenī:</u> Stādbedru veidi un izveidošanas tehnoloģija. Laistīšanas un aerācijas sistēmu veidi un uzstādīšana. Koka līmeņošanas veidi. Kravu celšana un pārvietošana.	Spēja ar mazgabarīta tehniku sagatavot stādbedres un uzstādīt stādbedres papildaprīkojumu darbu vadītāja uzraudzībā.	3.LKI
		Sagatavot substrātu stādbedrei.			
		Ierīkot aerācijas un laistīšanas sistēmu.			
		Rūpīgi izbūvēt sakņu un stumbra aizsargsistēmas pamatus.			
		Montēt pretsakņu aizsardzības sistēmu.			
4.9.	Stādīt kokus un dižkokus.	Iecelt stādu stādbedrē.	<u>Lietošanas līmenī:</u> Koka stabilizēšanas metodes.	Spēja komandā veikt koku stādīšanas un pārstādīšanas darbus darbu vadītāja uzraudzībā.	3.LKI
		Līmeņot stādu.			
		Iepildīt substrātu stādbedrē.			
4.10.	Pārstādīt koku.	Atsegt koka saknes.	<u>Lietošanas līmenī:</u> Koka stabilizēšanas metodes.	Spēja komandā veikt koku stabilizēšanas darbus, pielietojot koka stabilizēšanas metodes.	3.LKI
		Sagatavot koka saknes pārstādīšanai.			
		Sagatavot koka vainagu pārstādīšanai.			
		Pārvietot koku uz jauno vietu.			
		Stādīt koku jaunajā stādbedrē.			
4.11.	Stabilizēt kokus pēc stādīšanas.	Enkurot sakņu kamolu.	<u>Lietošanas līmenī:</u> Koka stabilizēšanas metodes.	Spēja komandā veikt koku stabilizēšanas darbus, pielietojot koka stabilizēšanas metodes.	3.LKI
		Piestiprināt koku pie mietiem.			
		Uzstādīt atsaites koka stabilizācijai.			
4.12.	Veikt pēcstādīšanas darbus.	Laistīt koku.	<u>Lietošanas līmenī:</u> Virszemes laistīšanas sistēmas. Stumbra un sakņu aizsardzības paņēmieni.	Spēja individuāli veikt pēcstādīšanas darbus, izmantojot atbilstošus materiālus un rokas instrumentus	3.LKI
		Uzstādīt stumbra aizsardzību.			
		Izveidot apdobi.			

		Mulčēt apdobi.	Bedres līmeņošana.		
		Apgriezt koka zarus.			
		Uzstādīt stumbra sakņu aizsargus.			
4.13.	Sasniegt darba pozīciju.	Izvēlēties piemērotāko piekļuves metodi.	<u>Izpratnes līmenī:</u> Koka bīstamības pazīmes enkurpunkta stiprināšanai. <u>Lietošanas līmenī:</u> Kāpšanas tehnikas (brīvais kāpiens, kāpšanas virvju tehnikas). Virvju un kāpšanas, drošināšanās inventāra un mehānismu lietošana. Pacēlāju, mobilo platformu lietošana. Sastatņu lietošana. Kambija aizsardzība. Mezglu siešanas veidi, izvēle, lietošana.	Spēja individuāli strādāt augstumā, izvēloties piemērotākas piekļuves metodes darba pozīcijas sasniegšanai, ievērojot darba aizsardzības prasības.	3.LKI
		Kāpt kokā, pielietojot izvēlēto piekļuves metodi.			
4.14.	Kopt dabīgas formas koka vainagu.	Pacelt koka vainagu.	<u>Priekšstata līmenī:</u> Koka aizsargmehānisms, bojājumu ierobežošana (CODIT). Vēja, grunts ietekme uz koku. <u>Lietošanas līmenī:</u> Zaru griešanas veidi, laiki, apjoms.	Spēja pieņemt lēmumu par koka vainaga kopšanu, izvēloties zaru griešanas veidu un vietu, veidojot dabīgas koka vainaga formas.	3.LKI
		Retināt koka vainagu.			
		Samazināt koka vainagu.			
4.15.	Veidot koka vainaga mākslīgas formas.	Polardēt koka vainagu.	<u>Izpratnes līmenī:</u> Mākslīgo vainagu formu veidi. Mākslīgo vainagu formu griešanas paņēmieni (manuāli, mehānizēti), izmantojamie palīgīdzekļi (kāpnes, sastatnes, pacēlājs, griešanas mehānismi, šabloni). Zaru, stumbru stiprināšanas, atliekšanas paņēmieni.	Spēja individuāli vai komandā veidot mākslīgas vainaga formas darbu vadītāja uzraudzībā, izmantojot dažādus palīgmateriālus, instrumentus un šablonus.	4.LKI
		Špalierēt koka vainagu.			
		Cirpt koka vainagu.			
		Veidot <i>Bonsai</i> .			

4.16.	Likvidēt bīstamos zarus.	Patstāvīgi novērtēt riska faktorus, kāpjot kokā.	<u>Priekšstata līmenī:</u> Koksnes mehāniskās īpašības.	Spēja individuāli vai komandā veikt bīstamo zaru likvidēšanu, izmantojot piemērotus instrumentus un palīgierīces.	3.LKI
		Īsināt bīstamos zarus.	<u>Izpratnes līmenī:</u> Koksnes bojājumu veidi.		
		Nozāgēt bīstamos zarus.	<u>Lietošanas līmenī:</u> Palīgmehānismi zaru nolaišanai.		
		Droši nolaist zarus uz zemes.			
4.17.	Uzstādīt vainaga drošināšanas sistēmas.	Montēt drošības sistēmu.	<u>Izpratnes līmenī:</u> Vainaga drošināšanas sistēmu veidi, marķējums.	Spēja individuāli vai komandā uzstādīt vainaga drošināšanas sistēmas, izvēloties atbilstošu uzstādīšanas augstumu un piemērotu vietu.	3.LKI
		Pārbaudīt esošo drošības sistēmu.	Vainaga drošināšanas sistēmu izmantošana, pamatojums.		
		Nomainīt drošības sistēmu.	<u>Lietošanas līmenī:</u> Vainaga drošināšanas sistēmu pārbaude. Vainaga drošināšanas sistēmu montāža, demontāža.		
4.18.	Kopt īpašus kokus.	Kopt dižkokus un īpaši aizsargājamus kokus (ar dendroloģisko, kultūrvēsturisko, ekoloģisko un ainavisko vērtību).	<u>Priekšstata līmenī:</u> Ekoloģiskās, ainaviskās, kultūrvēsturiskās vērtības, saglabāšanas iespējas.	Spēja individuāli veidot un kopt īpašu koku vainagus.	3.LKI
		Kopt koku grupas (alejas, parki, rindas).	<u>Izpratnes līmenī:</u> Koku taksonu vecumposmi, pazīmes, ietekme uz kopšanas intensitāti.		
		Kopt potējumus.	Īpaši aizsargājamo koku kritēriji, normatīvu bāze, pieļaujamās darbības, saskaņojumi.		
		Veidot augļu koku vainagu.	Konteineraugu audzēšana un kopšana.		
		Kopt kokus konteineros uz jumta dārziem.	<u>Lietošanas līmenī:</u> Pārvietošanās paņēmieni pa koku vainagiem koku grupās. Potējumu kopšana. Augļu koku vainagu veidi, zaru griešanas paņēmieni un griešanas laiki.		

			Koku rindu un aleju kopšana.		
4.19.	Pārskatīt koku ciršanas dokumentāciju pirms darbu uzsākšanas.	Pārbaudīt koka ciršanas atļauju.	<u>Izpratnes līmenī:</u> Koku ciršanu reglamentējošie normatīvie akti. Ciršanas atļaujas saņemšanas process.	Spēja izvērtēt koka ciršanas dokumentāciju pirms darba uzsākšanas un ievērot koku ciršanas reglamentējošos normatīvos aktus.	2.LKI
4.20.	Nozāgēt koku no celma.	Izvēlēties piemērotu gāšanas virzienu.	<u>Izpratnes līmenī:</u> Meteoroloģisko apstākļu ietekme darba uzdevuma izpildes laikā. <u>Lietošanas līmenī:</u> Nozāgēšanas paņēmieni un to pielietošana. Koksnes mehāniskās īpašības. Koksnes bojājumu veidi.	Spēja individuāli vai komandā precīzi nozāgēt koku, izvēloties atbilstošu nozāgēšanas paņēmieni un instrumentus.	3.LKI
		Izvēlēties piemērotu nozāgēšanas tehniku.			
		Precīzi zāgēt kokaugu.			
4.21.	Nozāgēt koku pa daļām.	Nolaist koka nogriežņus.	<u>Lietošanas līmenī:</u> Nolaišanas sistēmu projektēšana, slodžu un pretestību aprēķināšana. Koksnes nogriežņa masas aprēķināšana. Pacelāju veidi to lietošana.	Spēja individuāli vai komandā droši un precīzi nozāgēt koku pa daļām, izmantojot atbilstošus instrumentus un palīglikdzekļus.	3.LKI
		Nozāgēt koku no pacelāja.			
		Nozāgēt koku, stāvēt uz kāpšļiem.			
4.22.	Nozāgēt paaugstinātas sarežģītības kokus.	Novērtēt koka nozāgēšanas riska faktoros.	<u>Priekšstata līmenī:</u> Celšanas iekārtu, mehānismu veidi. <u>Lietošanas līmenī:</u> Vinčas uzstādīšana un pielietošanas veidi. Trīšu sistēmas uzstādīšana un pielietošanas veidi. Trošu ceļu uzstādīšana.	Spēja komandā droši un precīzi nozāgēt paaugstinātas sarežģītības koku, izmantojot specializētas zāgēšanas palīgierīces un mehānismus.	3.LKI
		Izmantot koka zāgēšanas palīgierīces un mehānismus.			
		Nozāgēt koku, izmantojot ceļamkrānu un citas celšanas ierīces.			
4.23.	Piedalīties avārijas koku likvidēšanā.	Izmantot piemērotu darba aprīkojumu un specializēto tehniku.	<u>Priekšstata līmenī:</u> Materiālu pretestība. <u>Lietošanas līmenī:</u> Avārijas seku likvidēšanas principi un	Spēja atbildīgi un racionāli izvērtēt situāciju un piedalīties avārijas koku likvidēšanā, izmantojot drošus darba paņēmienus.	4.LKI
		Izmantot atbilstošus un drošus darba paņēmienus.			

		Norobežot avārijas vietu.	normatīvais regulējums.		
4.24.	Utilizēt koka zāģēšanas atliekas.	Atzarot stumbru.	<u>Izpratnes līmenī:</u> Koka ciršanas atlieku un sortimentu tālākapstrādes iespējas un kraušana. Šķedotāja uzbūve un darbības princips. Celmu frēzes uzbūve un darbības princips. Mehānismu pārvietošanas veidi. <u>Lietošanas līmenī:</u> Šķedotāja pārvietošanas iespējas objektā. Šķedotāja drošības sistēmas. Celmu frēzes pārvietošanas iespējas objektā. Celmu frēzes drošības sistēmas. Apkārt esošo objektu, priekšmetu u.c. aizsardzība no mehānisma radītajiem izmešiem. Mehānismu izvietošana un nostiprināšana transportlīdzeklī.	Spēja utilizēt koku ciršanas atliekas, izmantojot atbilstošus instrumentus un mehānismus un lietojot ergonomiskus darba paņēmienus.	2.LKI
		Garināt stumbru.			
		Celt stumbra daļas un zarus.			
		Pārvietot stumbra daļas un zarus.			
		Šķedot koksnes daļas.			
		Frēzēt celmus.			
		Pārvietot mehānismus.			
4.25.	Sagatavot kokus pirms būvdarbu uzsākšanas un būvdarbu laikā.	Lasīt darba uzdevumu.	<u>Lietošanas līmenī:</u> Koku aizsardzības līdzekļi.	Spēja veikt koku sagatavošanas darbus darbu vadītāja uzraudzībā, izvēloties piemērotākos koku aizsardzības līdzekļus.	3.LKI
		Novērtēt koka fizisko stāvokli.			
		Izvēlēties atbilstošus koku aizsardzības līdzekļus.			
		Atsiet koka zarus.			
4.26.	Ievērot darba aizsardzības prasības būvniecības objektos.	Lietot individuālos aizsardzības līdzekļus (IAL).	<u>Priekšstata līmenī:</u> Normatīvie akti, kas reglamentē būvdarbus.	Spēja izpildīt darba aizsardzības prasības būvniecības objektos, izmantojot individuālos un kolektīvos darba aizsardzības līdzekļus.	3.LKI
		Sadarboties ar būvdarbu veicēju.			
4.27.	Uzstādīt individuālos un kolektīvos koku	Pielietot koku aizsardzības materiālus un līdzekļus.	<u>Lietošanas līmenī:</u> Individuālie un kolektīvie koku	Spēja uzstādīt individuālos un kolektīvos koku aizsardzības līdzekļus atbilstoši	3.LKI

	aizsardzības līdzekļus.	Uzstādīt koku aizsardzības informatīvās zīmes.	aizsardzības līdzekļi.	darba uzdevumam.	
4.28.	Uzstādīt laistīšanas sistēmas.	Noteikt augsnes mitrumu.	<u>Izpratnes līmenī:</u>	Spēja komplektēt un uzstādīt laistīšanas sistēmas atbilstoši darba uzdevumam.	3.LKI
		Montēt laistīšanas sistēmas.	Laistīšanas sistēmu veidi. Kokaugu fizioloģija.		
		Lietot laistīšanas sistēmas.	<u>Lietošanas līmenī:</u> Laistīšanas sistēmu uzstādīšana.		
4.29.	Veikt sakņu sistēmas aizsardzības pasākumus.	Atrakt koka saknes.	<u>Izpratnes līmenī:</u>	Spēja nodrošināt labvēlīgus augšanas apstākļus koka saknēm, izmantojot sakņu sistēmas aizsardzības pasākumus.	3.LKI
		Apgriezt koka saknes.	Koka sakņu segšanas materiālu veidi. Koku sugas un to sakņu sistēmas.		
		Bandažēt koka saknes.	<u>Lietošanas līmenī:</u>		
		Mitrināt koka saknes	Koka sakņu atrakšanas metodes.		
4.30.	Kopt bojātas koka daļas.	Identificēt koka daļu bojājumus un to apjomu.	<u>Lietošanas līmenī:</u>	Spēja identificēt koka bojājumus un veikt atbilstošus kopšanas pasākumus.	3.LKI
		Izvēlēties kopšanas paņēmieni zariem, stumbram un saknēm.	Koku kopšanas paņēmieni. Bojāto koka daļu kopšanas un apstrādes materiāli.		
		Uzstādīt bandāžas koka bojātajām daļām.			
		Piesegt koka bojātās daļas.			
4.31.	Komplektēt kāpšanas aprīkojumu atbilstoši darba uzdevumam.	Pārbaudīt kāpšanas aprīkojumu.	<u>Lietošanas līmenī:</u>	Spēja atbildīgi izvēlēties un lietot darba kārtībā esošu kāpšanas aprīkojumu atbilstoši darba uzdevumam.	3.LKI
		Izvēlēties darba kārtībā esošu kāpšanas aprīkojumu.	Kāpšanas aprīkojuma marķējuma veidi un pielietojums. Kāpšanas aprīkojuma pārbaudes metodes.		
4.32.	Kontrolēt kāpšanas aprīkojuma stāvokli un darbību darba laikā.	Sekot kāpšanas aprīkojuma tehniskajam stāvoklim darba laikā.	<u>Lietošanas līmenī:</u>		
		Aizstāt bojāto kāpšanas aprīkojumu.	Kāpšanas aprīkojuma ekspluatācijas nosacījumi.		

4.33.	Veikt vienkāršus kāpšanas aprīkojuma apkopes darbus.	Kopt kāpšanas aprīkojumu atbilstoši ražotāja norādījumiem.	<u>Lietošanas līmenī:</u> Kāpšanas aprīkojuma kopšanas līdzekļu veidi un pielietojums. Eļļu un smērvielu veidi un pielietojums.	Spēja kvalitatīvi veikt kāpšanas aprīkojuma apkopes darbus atbilstoši identificētiem bojājumiem.	3.LKI
		Novērst kāpšanas aprīkojuma atklātos bojājumus.			
4.34.	Lietot elektroinstrumentus.	Uzturēt elektroinstrumentus darba kārtībā.	<u>Lietošanas līmenī:</u> Elektroinstrumentu veidi. Elektroinstrumentu ekspluatācijas nosacījumi.	Spēja uzturēt elektroinstrumentus, motorinstrumentus un specializēto tehniku darba kārtībā atbilstoši ražotāja norādījumiem un lietot atbilstoši darba raksturam.	3.LKI
		Izvēlēties akumulatora tipa vai tiešā saslēguma elektroinstrumentus.			
		Identificēt elektroinstrumentu bojājumus.			
		Izmantot elektroinstrumentus atbilstoši darba raksturam.			
4.35.	Lietot motorinstrumentus.	Uzpildīt piemērotu degmaisiņumu.	<u>Lietošanas līmenī:</u> Motorinstrumentu veidi. Motorinstrumentu ekspluatācijas nosacījumi. Degmaisiņumu lietošanas un uzglabāšanas nosacījumi.		
		Sagatavot griezējasmaņus darbam.			
		Identificēt motorinstrumentu bojājumus.			
4.36.	Lietot specializēto tehniku.	Uzpildīt ekspluatācijas šķidrumus.	<u>Lietošanas līmenī:</u> Specializētās tehnikas veidi. Specializētās tehnikas ekspluatācijas materiāli, eļļas un šķidrumi. Specializētās tehnikas drošas ekspluatācijas nosacījumi.		
		Sagatavot darbam specializēto tehniku.			
		Sagatavot specializēto tehniku transportēšanai vai pārvietošana.			

**5. Profesionālās darbības pamatuzdevumu un pienākumu izpildei nepieciešamās prasmes un attieksmes,
VISPĀRĒJĀS zināšanas un kompetences**

Nr. p.k.	Uzdevumi	Prasmes un attieksmes	Vispārējās zināšanas	Kompetences (kvalifikācijas līmenis)	
5.1.	Atbilstoši 4.sadaļā iekļautajiem uzdevumiem saistībā ar valsts valodas lietošanu.	Sazināties valsts valodā.	<u>Izpratnes līmenī:</u> Vārdu krājums. Gramatikas un valodas funkcijas. Verbālās mijiedarbības veidi. Valodas stili un intonācijas iezīmes. Valodas un komunikācijas daudzveidība dažādos kontekstos. <u>Lietošanas līmenī:</u> Valsts valoda.	Spēja sazināties mutiski un rakstiski valsts valodā.	3.LKI
5.2.	Atbilstoši 4.sadaļā iekļautajiem uzdevumiem saistībā ar svešvalodas lietošanu.	Sazināties mutiski un rakstiski svešvalodā.	<u>Izpratnes līmenī:</u> Vārdu krājums. Gramatikas un valodas funkcijas. Verbālās mijiedarbības veidi. Valodas stili un intonācijas iezīmes. Valodas un komunikācijas daudzveidība dažādos kontekstos. <u>Lietošanas līmenī:</u> Svešvaloda/as. Starpkultūru mijiedarbība.	Spēja sazināties vienā svešvalodā.	3.LKI
5.3.	Atbilstoši 4.sadaļā iekļautajiem uzdevumiem saistībā ar matemātikas prasmēm.	Matemātiski pamatot uzdevuma risinājumu. Lietot matemātikas pamatprincipus un paņēmienus.	<u>Lietošanas līmenī:</u> Rēķināšana. Mērvienības un formas. Matemātiskā terminoloģija.	Spēja piemērot matemātisko domāšanu darba uzdevuma veikšanai.	3.LKI

5.4.	Atbilstoši 4.sadaļā iekļautajiem uzdevumiem saistībā ar informācijas un komunikācijas tehnoloģiju lietošanu.	Sazināties izmantojot informācijas tehnoloģijas.	<p><u>Priekšstata līmenī:</u> Normatīvie akti informācijas tehnoloģiju jomā.</p> <p><u>Lietošanas līmenī:</u> Lietojumprogrammas dokumentu sagatavošanā. Elektronisko saziņas līdzekļu veidi, programmas un lietošana.</p>	Spēja lietot informācijas un komunikāciju tehnoloģijas darba uzdevuma veikšanai.	3.LKI
5.5.	Veidot efektīvu un drošu komunikāciju ar objektā esošajām personām, ievērojot ētikas normas.	Piemērot ētikas normas.	<p><u>Priekšstata līmenī:</u> Efektīvas komunikācijas priekšnosacījumi.</p> <p><u>Lietošanas līmenī:</u> Verbālā un neverbālā saskarsme. Ētikas normas. Komunikācijas metodes.</p>	Spēja efektīvi komunicēt ar dažādām personām objektā, izmantojot abpusēji izdevīgas sarunu metodes, nepārkāpjot ētikas normas, uzvedības un saskarsmes principus.	3.LKI
		Izmantot saskarsmes un uzvedības likumsakarības.			
		Efektīvi komunicēt darba procesā.			
5.6.	Veikt darbus, ievērojot normatīvo aktu prasības darba tiesību, darba aizsardzības un vides aizsardzības jomā.	Piemērot darba tiesisko attiecību normas.	<p><u>Izpratnes līmenī:</u> Darba tiesību būtība, nozīme un normas. Darba aizsardzības būtība un principi. Vides aizsardzības prasības.</p> <p><u>Lietošanas līmenī:</u> Darba aizsardzība strādājot augstumā Darba drošības zīmes, ceļazīmes un žestu signāli. Darba organizācija un tehnoloģijas.</p>	Spēja veikt darbus augstumā, paredzot iespējamus riskus, izvēloties tehniskā kārtība esošu kapšanas inventaru un aprīkojumu, precīzi izpildot darba aizsardzības prasības darbam augstumā.	3.LKI
		Ievērot darba aizsardzības prasības.			
		Izmantot vides aizsardzības likumus un normatīvos dokumentus.	Spēja ievērot darba, darba aizsardzības un vides aizsardzības noteikumus, ievērojot normatīvo aktu prasības.		
		Ievērot darba aizsardzības prasības darbam augstumā ar virvju sistēmām un pacelājumiem.			
		Izpildīt darbus objektā vismaz divu kokkopju (arboristu) komandā.			
		Lietot brīdinājuma zīmes un žestu signālus.			
		Lietot vidē pamanāmu darba apģērbu.			

5.7.	Lietot individuālos un kolektīvos darba aizsardzības līdzekļus un drošības ierīces.	Izvēlēties atbilstošus individuālos darba aizsardzības līdzekļus un drošības ierīces. Sekot līdž darba aizsardzības līdzekļu un drošības ierīču tehniskajam stāvoklim.	<u>Lietošanas līmenī:</u> Individuālo un kolektīvo darba aizsardzības līdzekļu pielietojums un veidi.	Spēja atbildīgi un pastāvīgi lietot individuālos un kolektīvos aizsardzības līdzekļus, un drošības ierīces, sekojot līdži to tehniskajam stāvoklim.	3.LKI
5.8.	Novērtēt riskus darba uzdevuma izpildē.	Saskatīt potenciālās riska vietas un faktorus. Pieņemt lēmumu risku novēršanai vai mazināšanai.	<u>Izpratnes līmenī:</u> Darba vietas riska faktoru novērtēšana.	Spēja novērtēt un novērst iespējamus riskus darba uzdevuma izpildē.	3.LKI
5.9.	Nelaimes gadījumā rīkoties atbilstoši situācijai un sniegt pirmo palīdzību cietušajiem.	Pielietot ABC-shēmu viskritiskāko stāvokļu novēršanai, dzīvības saglabāšanai un uzturēšanai. Sniegt pirmo palīdzību aroda negadījumos. Transportēt cietušo no koka.	<u>Lietošanas līmenī:</u> Droši darba paņēmieni. Par pirmās palīdzības sniegšanu cietušajam. Profesionālās saskarsmes principi.	Spēja sniegt pirmo palīdzību.	3.LKI
5.10.	Lietot marķētu, lietošanai atbilstošu darba inventāru.	Pazīt marķējumu un piktogrammas. Pārbaudīt inventāru un tā drošības ierīces.	<u>Lietošanas līmenī:</u> Aprīkojums un marķējumi un to lietošana.	Spēja novērtēt un lietot darbam atbilstošu inventāru.	3.LKI
5.11.	Lietot ergonomiskos darba paņēmienus un inventāru.	Kontrolēt darba paņēmienus. Izvēlēties sev atbilstošu darba inventāru.	<u>Priekšstata līmenī:</u> Ergonomikas pamati. <u>Lietošanas līmenī:</u> Droši un ergonomiski darba paņēmieni.	Spēja atbildīgi lietot ergonomiskos darba paņēmienus un inventāru.	3.LKI
5.12.	Ievērot vides aizsardzības prasības motorinstrumentu un elektroinstrumentu lietošanā un glabāšanā.	Ievērot motorinstrumentu lietošanas prasības. Nepiesārņot apkārtējo vidi ar degvielā, eļļām vai citiem darba šķīdumiem. Rīkoties elektrobojājumu un elektrotraumu gadījumā, atbilstoši normatīvo aktu prasībām.	<u>Lietošanas līmenī:</u> Par iekšdedzes dzinēju degvielu un eļļu drošu uzpildi. Biodegradējošo eļļu un degvielu lietošana. Motorinstrumentu, degvielu, eļļu pareiza, uzpilde, transports, glabāšana. Ugunsdrošības un elektrodrošības būtība un principi.	Spēja veikt darbus, atbildīgi izmantojot motorinstrumentus, izvairoties no iespējama vides piesārņojuma.	3.LKI

			Avārijas seku likvidēšana.		
5.13.	Ievērot vides aizsardzības prasības, strādājot ar augu aizsardzības līdzekļiem.	<p>Orientēties augu aizsardzības līdzekļu veidos.</p> <p>Lietot augu aizsardzības līdzekļus atbilstoši instrukcijām.</p> <p>Veikt darba vadītāja uzdotos uzdevumus.</p> <p>Izvēlēties atbilstošus meteoroloģiskos apstākļus darbu veikšanai.</p> <p>Utilizēt pesticīdu pārpalikumus.</p> <p>Informēt sabiedrību par darbu veikšanu un nepieciešamo nogaidīšanas laiku.</p>	<p><u>Izpratnes līmenī:</u></p> <p>Augu aizsardzības un mēslošanas līdzekļu uzglabāšanas veidi.</p> <p>Augu aizsardzības un mēslošanas līdzekļu veidi.</p> <p><u>Lietošanas līmenī:</u></p> <p>Augu aizsardzības un mēslošanas līdzekļu un darba instrumentu, mehānismu lietošanas instrukcijas.</p> <p>Laikapstākļu ietekme uz miglošanas, mēslošanas darbiem.</p> <p>Pesticīdu utilizēšanas pasākumi.</p>	Spēja strādāt ar augu aizsardzības līdzekļiem ievērojot augu aizsardzības līdzekļu lietošanas prasības un izvairoties no iespējama vides piesārņojuma.	3.LKI
5.14.	Lietot bioloģiskajai daudzveidībai draudzīgus darba paņēmienus.	<p>Nodrošināt īpaši aizsargājamām sugām labvēlīgas aizsardzības režīmu.</p> <p>Atpazīt bioloģiskās daudzveidības vērtības kokos.</p> <p>Saglabāt dobumainus kokus, zarus, tā, lai tie neapdraudētu sabiedrību.</p> <p>Apzināties mirušās koksnes nozīmi bioloģiskajā daudzveidībā.</p> <p>Veikt īpaši aizsargājamo sugu dzīvotņu pārvietošanu atbilstoši eksperta norādījumiem.</p> <p>Izvēlēties rokas vai motorinstrumentus atkarībā no iespējamā traucējuma īpaši aizsargājamām sugām.</p>	<p><u>Lietošanas līmenī:</u></p> <p>Bioloģiskās daudzveidības veidi.</p> <p>Sugu un biotopu likums.</p> <p>Dabai draudzīgi darba paņēmieni.</p>	Spēja atpazīt īpaši aizsargājamo sugu dzīvotnes un nodrošināt tām labvēlīgu aizsardzības statusu, ievērojot vides aizsardzības prasības.	3.LKI

Vispārīga informācija	
Profesijas standarta iesniedzējs	<p>Latvijas Brīvo arodbiedrību savienība</p> <p>Profesijas standarta izstrādes darba grupa:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kristīne Linde, Rīgas Domes Mājokļu un Vides departaments, Vides pārvaldes dabas un apstādījumu nodaļa, galvenā speciāliste; - Andris Spaile, Latvijas Kokkopju un Arboristu biedrība, valdes priekšsēdētājs, Priekuļu tehnikums, Ērgļu struktūrvienība, vadītājs; - Edgars Neilands, SIA "Labie koki" valdes priekšsēdētājs, Eiropas arboristu padomes sertificēts koku tehniķis, arborists; - Jānis Strausmanis, SIA "Kokkopis.lv", valdes loceklis, Eiropas arboristu padome (EAC), sertificēts arborists, Zemkopības ministrija Ziemeļkurzemes Virsmežniecība, inženieris, Internacionāli un sociāli aktīvo arboristu- koku kopēju biedrība, prezidents, mežzinātņu inženieris; - Gvido Leiburgs, SIA "Koku eksperts", direktors, Eiropas arboristu padome (EAC), sertificēts arborists, sertificēts dendrologs, LR dabas eksperts, Jaunpils novada domes labiekārtošanas nodaļas vadītājs, mežzinātņu inženieris; - Ieva Gretere, moderatore, Latvijas Celtnieku arodbiedrība, priekšsēdētāja vietniece; - Anna Bondare, moderatores asistente, Latgales mācību centrs, darba organizācijas struktūrvienības vadītāja.
Profesijas standarta ekspertu darba grupa	<ul style="list-style-type: none"> - Inese Rostoka, Ekonomikas ministrijas Būvniecības politikas departamenta vecākā eksperte; - Normunds Grīnbergs, Latvijas Būvnieku asociācijas prezidents; - Ieva Gretere, Latvijas Celtnieku arodbiedrības priekšsēdētāja vietniece; - Tatjana Ruhmane, Rīgas celtniecības koledžas pedagoģe; - Ilga Bidzāne, VISC Profesionālās izglītības departamenta Profesionālās izglītības satura nodrošinājuma nodaļas vecākā referente.
Profesijas standarta NEP atzinums	06.10.2017.
Profesijas standarta saskaņošana PINTSA	11.10.2017.
Profesijas standarta iepriekš saskaņotās redakcijas	22.04.2005. IZM rīkojums Nr. 288